

RATKÓ JÓZSEF

Törvénytelen halottaim

— Fábíán Zoltánnak —

*Eljött a holtak ideje,
szorongat a holtak szerelme engem.
Ösvilág ösvényére tévedt
törvénytelen halottaim,
féregnek édességei
szólítanak szerelmükkel engem.
Velük viselős temetőben
hallgatózom és vergődöm.
Nem rúg egyik se puha talppal,
nem mozdul egyetlen elődöm.
Felejtí őket anyaméh,
kihullnak a gyerekszemekből,
arcuk ajtaja becsukódott —
ki nyitja föl, ki tépi föl?
Szélnék való szavaimra
rákérdezni, megfelelni
hol a világnak kérdezője,
világnak vitázója hol van?*

*Hajnal helye elsötétült,
hónak háza összeromlott,
körös-körül, kívül-belül
halottakkal teljes a föld.
Ösvényeimet elforgatják,
útjaimat elterelik.
Lázítani küldenek lepkét:
röpcédulát. Ujjjaikat
szájukba veszik a gyökerek,
kitelelnek rajtuk.
Szemem fogatkozását ők okozák.
Szemük: örhalom. Bogár áll rajta most.
Gerincük gyalogút Budáig.*

*Virágok bársony-agyában,
a csalán idegeiben,
napozó napraforgók arcára rajzolódva,*

emlékezetében a rögnek,
a földönfutó kőnek,
a szél tömérdek tornyába befalazva,
húsomba és szívembe befalazva —
meglaknak mindent. Atsejlenek
a bokrok röntgenképein.
Arcukat próbálom magamra,
farsangolok.
Hasonlít rájuk az anyag.
Rájuk hasonlít kisfiam.

De kikről beszélek én?
Hát kikről beszélek én?

Számból a hűség
ki ne szaggattassék.
Elnyútt öregeink
itt édesednek a földben.
Adom annak a hajnalcsillagot,
aki siratja őket.
Kezük nyugodjék
zsoltárba balzsamozva.
Hókrisztály-arcukat én nem siratom,
virág-arcukat nem siratom,
halottaim közül kitagadom,
megszegem, mint a kenyeret,
ezt az utolsó törvényt,
mert nem kövek ereje az én erőm.
Hívatok siratóasszonyt,
könnye gyöngyölgjön értük,
gyászomat ráhagyom.

Ó, édes megöletteim,
törvénytelen halottaim,
utánuk rínak szavaim;
kiket kardélre kiszemeltek,
szike élére kiszemeltek,
gyerekként a földbe tereltek,
könnyeim utánuk erednek.

Ki hajtotta végre a vérbajt,
a tüdővéaszt, a gégerákot
rajtuk? A holtak deresén
Nagy Imrét ki üti?
Ki gyújtja föl Dózsa gyönyörű koronáját,
vastrónját ki gyújtja föl? Akad-e
hóhér az éjszaka-arcú urak közt?
Nem, nem akad. Nekünk kell
megszülni, fölnevelni,
etetni őket is.

Sistereg, fölsüvölt a máglya;
halottaim, nem úrruhába,
beöltözve csak a halálba
küröppennek az éjszakába,
szállnak föld fölé, Hold felé,
lakatlan csillagok felé.

A holtak apogeumát
ki méri le, ki adja hírül?
Forognak fényes ünnepek.
A fájdalom elévül.

A félelem elévül.

Felejt a föld. Én nem felejtek.
Ugy épült csontom és agyam,
hogy minden kint kiénekeljek.

Tömegsír mélye — halottak
perigeuma.
Jutott-e lejjebb
az emberiség?

Tömegsír? földalatti
katonavonat.
Viszi a fiatalokat.
Megrándul, vonaglik, tolat,
vesztegel Európa alatt,
füstje akácfasor.
Nézem a vagonokat.
Adjátok ide ujjaitokat!
Kicsap a réseken a bűz.

Katonanóta rohad.

Csörömpölnek a csontok, dörög
az utánuk küldött fegyver.

Halottaimat föld kívánja.
Halottaimat tűz kívánja.

Ki ítelt engem apaságra?
Haláluk fogytáig
ki énekeltet engem?

Tartásdíjukat megfizettem.

Tartásdíjuk: a fél haza —
megfizettük.

*Tartásdíjuk: szegénység —
megfizettük.*

*Tartásdíjuk: a jövő —
megfizetjük.*

*Kezük elesett.
Elmúlik hét idő,
s dolog, elvégezetlen,
utánuk mennyi marad?
Tíz évnyi? ezer évnyi?*

*S győzi-e majd e fogyatéék haza,
ez a fogyatéék nép erővel, szerelemmel? —*

*Előtte rumot, mint a katonák,
aztán hanyatt a kövezetre.
S. I. ölte meg így magát.
Milyen reményt vertek le benne?*

*S milyen reményt vertek le bennük,
betűvel se jelezhetőkbén,
késsel, méreggel szeretkezőkbén
milyen hitet ütöttek arcúl?*

*Elárulnak naponta.
Elárvalok naponta.*

*Jaj, lettem volna, mintha
nem is voltam volna,
anyámnak méhéből
sírba vittek volna;
nyelvem ordas féreg
meglyuggatta volna,
számból ez az ének
hogyan elnémult volna!*

*Pentaton nép, halálba ereszkedő;
embriói kihálnak.*

*A föld, mint írás, egybehajtatik,
és minden rétegben halottak.
Az ég, mint írás, egybehajtatik,
és minden levélen halottak.*

Csillagvirradat.

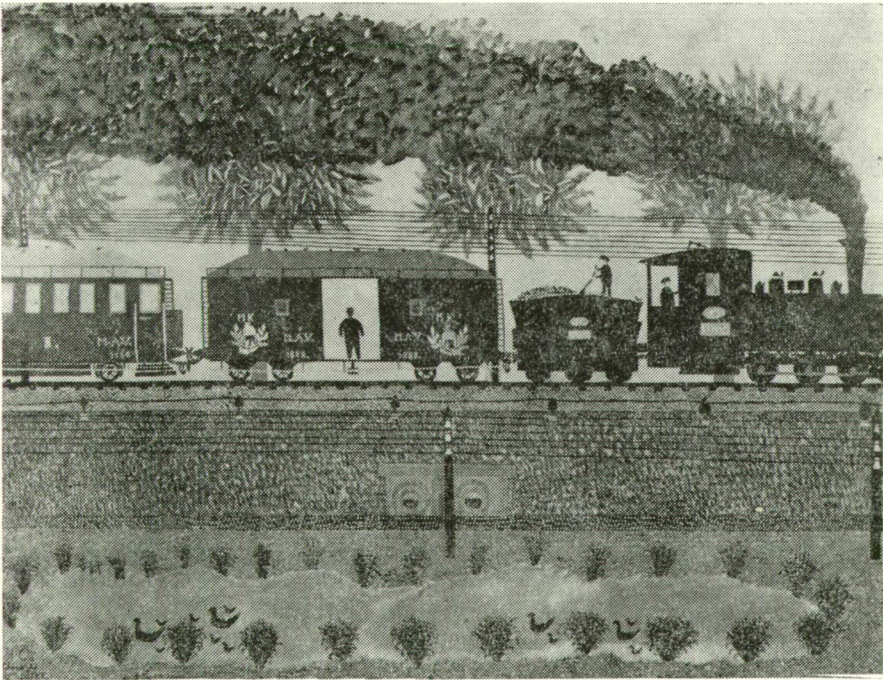
*Virrasztom halottaimat.
Virrasztom magamat, magunkat.
A reménykedő munkát.*

*Hogy mondjak nektek én reményt,
hites szót, halálról hatalmat?*

*Nagy ősz van. Égetik a gázt,
elhullott fát, elhalt virágot.
Bottal őrzi a tüzet egy paraszt.
Vigyázza bottal a lángot.*

*Lobog a növénymáglya,
zöld a lángja,
megégettetik a halál,
nincs trónja, nincs koronája.*

*Csillag fölöttünk lebabázna.
Csillag fölöttünk lebabázna.*

SÜLI ANDRÁS: VONAT